

Jaworzno
źródło energii

WYBÓR ZAWODU

Poradnik dla rodziców absolwentów
szkół podstawowych i gimnazjów

2019

UMIEJĘTNOŚCI I PREDYSPOZYCJE ZAWODOWE A WYBÓR ZAWODU.

PORADNIK DLA RODZICÓW UCZNIÓW OSTATNICH KLAS SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALISTÓW.

Jednym z zadań doradcy zawodowego jest wsparcie swoich uczniów przy dokonaniu wyboru dalszej drogi kształcenia, w tym szczególnie wyboru zawodu. Jest to niewątpliwie jeden z ważniejszych wyborów w życiu człowieka. Trzeba wybiec myślą daleko naprzód i postanowić, co się chce dalej w życiu robić, kim zostać, a w najbliższej perspektywie - do jakiej pójść szkoły. Decyzja ta jest niełatwa i dlatego powinna być przemyślana i oparta na solidnym fundamencie. Niestety problem wyboru utrudnia fakt, iż dzieci bardzo często ulegają różnym złudzeniom lub sugestiom. Także i rodzice bardzo często kierują swoje dzieci do szkół, które sami ukończyli, ponieważ znają dany zawód lub branżę i chcą przekazać swoje doświadczenie zawodowe. Z rozmów z młodzieżą można też odnieść wrażenie, że rodzice czasami sugerują konkretną placówkę i zawód realizując w ten sposób swoje niespełnione marzenia. Rodzi się pytanie: Czy taka postawa jest słuszna? Trudno stwierdzić jednoznacznie. Na pewno każdy rodzic kocha swoje dziecko i postawa ta wynika z troski o przyszłość młodego człowieka. Jeśli rodzic chce naprawdę pomóc, to musi wziąć pod uwagę kilka ważnych cech dziecka:

- stan zdrowia,
- predyspozycje psychofizyczne,
- zainteresowania,
- uzdolnienia,
- osiągnięcia w nauce (w szczególności z przedmiotów kierunkowych, ważnych dla wyuczenia się zawodu).

W rozmowie z dzieckiem na temat wyboru szkoły, zawodu należy wspólnie odpowiedzieć na ważne pytania (nazwałabym je pytaniami kluczowymi):

1. Czy uczeń posiada uzdolnienia do nauki w wybranym zawodzie?

2. Czy uczeń odpowiada wymaganym warunkom zdrowotnym i psychofizycznym?
3. Czy uczeń osiąga sukcesy w nauce przedmiotów uznanych w danym typie szkoły za kierunkowe?
4. Ile i jakie egzaminy trzeba zdać, by zdobyć kwalifikacje zawodowe?
5. Czy uczeń spotyka się z doradcą zawodowym w swojej szkole w celu zbadania predyspozycji zawodowych?

Najważniejszym elementem wstępnym, którego spełnienie daje szansę na osiągnięcie sukcesu w przygotowaniu do wykonywania zawodu jest ocena predyspozycji i wykluczenie przeciwwskazań do wykonywania zawodu. Uczciwe podejście do obu zagadnień pozwala na uniknięcie nieprawidłowego wyboru ścieżki kształcenia i w konsekwencji rozczarowania spowodowanego utratą wielu cennych lat poświęconych na zdobycie kwalifikacji w źle wybranym zawodzie.

Zagadnienie kwalifikacji zdrowotnych do wykonywania zawodu jest tematem niezwykle ważnym na każdym etapie rozwoju zawodowego człowieka. Począwszy od pierwszych decyzji wyboru zawodu, poprzez wybranie drogi kształcenia, aż po dokonanie wyboru stanowiska i miejsca pracy – wszędzie czynnikiem bardzo istotnym, który powinien być brany pod uwagę, jest stan zdrowia. W opisie przeciwwskazań do wykonywania zawodu dużą trudnością jest określenie konkretnych „reprezentatywnych” stanowisk pracy, gdyż to właśnie ich analiza stanowi z reguły podstawę do dalszych wniosków. Nie stanowi to problemu w zawodach jednorodnych (o małej ilości różnych stanowisk pracy) jak np. monter elektronik. Natomiast w zawodach zróżnicowanych (np. technik budownictwa, technik mechanik, technik informatyk) różnorodność możliwych stanowisk pracy często wręcz uniemożliwia podanie jednego zestawu przeciwwskazań. Uczeń z silną cukrzycą po skończeniu technikum budowlanego może przecież pracować w branży np. jako kosztorysant lub projektant w biurze projektowym. Ocena

kwalifikacji zdrowotnych i ocena przeciwwskazań jest zatem względna, płynna i czasem subiektywna. Należy jednak pamiętać, że ostateczną decyzję o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w zawodzie podejmuje zawsze lekarz medycyny pracy.

Sprawą bardzo ważną jest także odpowiednie techniczne przygotowanie się placówek, szczególnie tych kształcących w zawodzie, do przyjęcia uczniów z różnymi dysfunkcjami na przykład: niedosłuch, niedowład kończyn dolnych w mniejszym lub większym stopniu. W nauce większości zawodów nie przewiduje się kształcenia uczniów z dysfunkcjami. Istnieją jednak zawody, w których młodzież z dysfunkcjami może się kształcić pod warunkiem odpowiedniego przygotowania stanowiska pracy dostosowanego do potrzeb ucznia wynikających bezpośrednio z rodzaju i specyfiki dysfunkcji. Placówką, która opracowała ramowe wytyczne dotyczące zaprojektowania stanowisk pracy dla uczniów o specyficznych potrzebach i zadbała o przystosowanie techniczne tych stanowisk dla osób niepełnosprawnych jest Centrum Kształcenia Praktycznego w Jaworznie. Dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi przygotowano szereg specjalnie dostosowanych stanowisk nauki zawodu. Umożliwiają one np. bezpieczne kształcenie uczniów z niedosłuchem oraz z wadami wzroku dającymi się skorygować szklami optycznymi w zawodach: technik mechanik, operator obrabiarek skrawających, ślusarz, a także uczniów z dysfunkcją kończyn dolnych w zawodach: ślusarz, mechanik monter maszyn i urządzeń, pracownik pomocniczy ślusarza, pracownik pomocniczy mechanika, elektronik.

Poradnik zawiera opis przeciwwskazań zdrowotnych oraz szczególnych predyspozycji zawodowych wymaganych bądź mile widzianych w zawodach, których zdobycie jest możliwe dzięki kształceniu się we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych naszego miasta. Wśród wymienianych predyspozycji wiele z nich można nabyć i wyćwiczyć w trakcie teoretycznego i praktycznego procesu kształcenia. W publikacji znajdują się opisy zawodów, które są ujęte w planach naborowych na kolejny rok szkolny. W ten sposób rok rocznie wachlarz opisywanych zawodów będzie rozbudowywany. Mam nadzieję, że publikacja okaże się pomocna przy

dokonywania wyboru dalszej drogi kształcenia
i ścieżki rozwoju zawodowego.

Życzę trafnych wyborów edukacyjnych i zawodowych!

aktualizacja poradnika: Monika Durczyńska
doradca zawodowy Centrum Kształcenia Praktycznego w Jaworznie

SZKOŁY BRANŻOWE I STOPNIA

Lp.	Zawód	Numer strony poradnika, na której znajduje się opis predyspozycji
1.	Cukiernik	7
3.	Elektromechanik	7, 8
4.	Elektryk	7
5.	Elektromechanik pojazdów samochodowych	8
5.	Fryzjer	8, 9
6.	Kierowca mechanik	9
7.	Kucharz	9
8.	Magazynier logistyk	10
9.	Mechanik pojazdów samochodowych	10
10.	Mechanik- monter maszyn i urządzeń	10, 11
11.	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	11, 12
12.	Murarz – tynkarz	12
13.	Pracownik obsługi hotelowej	12
14.	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	12
15.	Pracownik pomocniczy gastronomii	13
16.	Sprzedawca	13
17.	Ślusarz	14

SZKOŁY TECHNICZNE

18.	Technik automatyk	14
19.	Technik budownictwa	14
20.	Technik ekonomista	14, 15
21.	Technik elektryk	15
22.	Technik fotografii i multimedii	15
23.	Technik geodeta	15, 16
24.	Technik grafiki i poligrafii cyfrowej	16
25.	Technik górnictwa podziemnego	16
26.	Technik handlowiec	16
27.	Technik hotelarstwa	17
28.	Technik informatyk	17, 18
29.	Technik logistyk	18
30.	Technik mechanik	18
31.	Technik mechatronik	18,19
32.	Technik organizacji turystyki	19
33.	Technik pojazdów samochodowych	20
34.	Technik programista	18
35.	Technik reklamy	19
36.	Technik transportu drogowego	20
37.	Technik transportu kolejowego	20
38.	Technik usług fryzjerskich	20, 21
39.	Technik żywienia i usług gastronomicznych	21

Lp.	ZAWÓD	PREDYSPOZYCJE DO WYKONYWANIA ZAWODU	PRECIWWSKAZANIA ZDROWOTNE DO WYKONYWANIA ZAWODU
1.	Cukiernik	<ul style="list-style-type: none"> • wysoka sprawność fizyczna, • koordynacja wzrokowo – ruchowa, • zdolność skupienia i podzielność uwagi, • umiejętność przewidywania niebezpiecznych zdarzeń i zagrożeń, • odpowiedzialność i zdyscyplinowanie, • umiejętność współpracy w grupie, • opanowanie, • wyobraźnia przestrzenna 	<ul style="list-style-type: none"> • wady wzroku nie dające się skorygować szklami optycznymi, • schorzenia oczu
2.	Elektryk	<ul style="list-style-type: none"> • zamięłowania i uzdolnienia techniczne i manualne, • koordynacja sensomotoryczna, • wyobraźnia przestrzenna, • podzielność uwagi, • wysoki poziom spostrzegawczości, • zdolność koncentracji uwagi, • pełne widzenie barw, • bardzo dobra sprawność ruchowa kończyn górnych i dolnych, • brak skłonności skóry do alergii 	<ul style="list-style-type: none"> • wady wzroku nie dające się skorygować szklami optycznymi, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, • znaczny stopień zaburzenia ruchu w stawach biodrowych, kolanowych i skokowych, • skłonność skóry do uczuleń, • przewlekłe schorzenia układu oddechowego, • zaburzenia węchu, • epilepsja, • choroby układu krwiotwórczego i krążeniowego (z uwagi na stały kontakt z napięciem), • wzmożona potliwość dłoni, • stany chorobowe przebiegające z utratą przytomności, • wzmożona pobudliwość ruchowa
3.	Elektromechanik	<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowania techniczne, • wyobraźnia przestrzenna, • zdolność koncentracji i podzielności uwagi, • szybka orientacja i spostrzegawczość, • wytrwałość, • cierpliwość, 	<ul style="list-style-type: none"> • zaburzenia równowagi i świadomości, • zmiany anatomiczne i czynnościowe ograniczające sprawność rąk i palców, kręgosłupa, układu mięśniowego obręczy barkowej,

		<ul style="list-style-type: none"> • sumienność, • koordynacja zmysłowo - ruchowa 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczny stopień zaburzenia ruchliwości w stawach: biodrowych, kolanowych i skokowych, • wady wzroku niepoddające się korekcji, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, • zaburzenia adaptacji wzroku w ciemności, • uszkodzenie narządu słuchu uniemożliwiające kontrolę słuchową pracy maszyny, • przewlekłe schorzenia układu oddechowego, • zaburzenia czucia, • skłonność skóry do uczuleń
4.	Elektromechanik pojazdów samochodowych	<ul style="list-style-type: none"> • zamięłowania i uzdolnienia techniczne, • uzdolnienia manualne, • sprawności sensomotoryczne, obejmujące ostrość wzroku, • rozróżnianie barw, • koordynacje wzrokowo - ruchową, • spostrzegawczość, • koncentracja i podzielność uwagi, • zdolność logicznego rozumowania, • umiejętność pracy w monotonicznych warunkach, • sprawność fizyczna, • sprawność manualna, • brak poważnych wad wzroku dopuszcza się korygowanie wad okularami, • brak wad wymowy, • cierpliwość, • uprzejmy stosunek do ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wady nie nadające się skorygować szklami optycznymi, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, zaburzenia adaptacji wzroku do ciemności, • choroby narządu słuchu uniemożliwiające kontrolę słuchową pracy pojazdów, • obniżona sprawność ruchowa kończyn górnych i dolnych, • skłonność do uczuleń, • przewlekłe schorzenia układu oddechowego, • zaburzenia równowagi i świadomości, • zaburzenia psychiczne, • epilepsja i inne stany chorobowe przebiegające z utratą świadomości,
5.	Fryzjer	<ul style="list-style-type: none"> • spostrzegawczość i podzielność uwagi, • zdolność do szybkiego podejmowania właściwej decyzji, • wrażliwość estetyczna, • precyzyjność, poczucie odpowiedzialności przy realizacji zadań zawodowych, • kultura osobista, • gotowość do 	<ul style="list-style-type: none"> • mała sprawność ruchowa dłoni i palców, • chore serce, płuca i górne drogi oddechowe, • choroby skórne, skłonności do alergii utrudniających wykonywanie zawodu, • zaburzone wyczucie ciepła i zimna, • nieprawidłowe widzenie obuoczne,

		<p>samokształcenia (podnoszenia kwalifikacji zawodowych),</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost powyżej 150 cm, wytrzymałość fizyczna nóg, rąk i pleców 	<ul style="list-style-type: none"> nieprawidłowe rozróżnianie barw, zaburzenia krążenia w kończynach dolnych, predyspozycje do występowania żylaków
6.	Kierowca mechanik	<ul style="list-style-type: none"> sprawności sensomotoryczne: ostrość widzenia, rozróżnianie barw, widzenie stereoskopowe umożliwiające ocenę odległości, dobre widzenie o zmroku, koordynacja wzrokowo – ruchowa, dobry słuch, rozróżnianie wysokości i natężenia dźwięków, brak zaburzeń zmysłu równowagi, powonienia i zmysłu dotyku, refleks, spostrzegawczość, koncentracja i podzielność uwagi, umiejętność pracy w warunkach monotonnych, wytrzymałość na długotrwałą koncentrację, odporność emocjonalna, samokontrola, wytrwałość, cierpliwość, odpowiedzialność, 	<ul style="list-style-type: none"> cukrzyca, padaczka, daltonizm, wady wzroku niepoddające się korekcie przy pomocy szkieł optycznych, wady słuchu, choroby układu krążenia, choroby ograniczające sprawność ruchową kończyn, przewlekłe choroby układu oddechowego, przewlekłe choroby skóry rąk, silne uczulenie na produkty ropopochodne oraz płyny syntetyczne stosowane w technice,
7.	Kucharz	<ul style="list-style-type: none"> dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa, zręczność ruchów, podzielność uwagi, szybkie tempo pracy, spostrzegawczość, percepcja kształtów, dokładność, przestrzeganie przepisów technologicznych, higienicznych i sanitarnych, wrażliwość estetyczna i smakowa, odpowiedzialność za stan zdrowia konsumentów. zainteresowania chemiczne, biologiczne, techniczne, zdolności organizacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> stan zdrowia kandydata na kucharza musi pozwalać na pracę w pozycji stojącej w pomieszczeniach kuchennych, w których uciążliwa może być wysoka temperatura, duża wilgotność i hałas, zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia kończyn górnych i dolnych, choroby skóry, uczulenia, astma nadciśnienie tętnicze, reumatyzm, zaburzenia koncentracji, nosicielstwo chorób zakaźnych, zaburzenia zmysłu smaku i powonienia, zaburzenia dużego

			stopnia słuchu i równowagi,
8.	Magazynier logistyk	<ul style="list-style-type: none"> • dobry stan zdrowia, • siła i duża wytrzymałość fizyczna, • dokładność i skrupulatność, • dobra organizacja pracy, • podzielność uwagi, • umiejętność współpracy, • komunikatywność 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczne zaburzenia narządu ruchu, • niska wydolność fizyczna, • choroby kręgosłupa, • słaby wzrok i słuch, • niska odporność fizyczna i psychiczna
9.	Mechanik pojazdów samochodowych	<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie zamiłowań technicznych, a ponadto sprawności manualnej, • zainteresowania techniczne, • koordynacja zmysłowo-ruchowa, wyobrażenia przestrzenna, • podzielność uwagi, • szybka orientacja i spostrzegawczość, • zdolność koncentrowania uwagi, • odporność na warunki środowiska pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • wady wzroku nie dające się skorygować szklami optycznymi, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, • zaburzenia adaptacji wzroku do ciemności, • choroby narządu słuchu uniemożliwiające kontrolę słuchową pracy pojazdów samochodowych, • obniżona sprawność ruchowa kończyn górnych i dolnych, • skłonność skóry do uczuleń, • zaburzenia dużego stopnia układu oddechowego, krążeniowego, nerwowego, • zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia układu mięśniowego, kostno – stawowego, • zaburzenia równowagi i świadomości, • zaburzenia psychiczne, • epilepsja i inne stany chorobowe przebiegające z utratą przytomności, • lekkie i umiarkowane upośledzenie umysłowe
10.	Mechanik - monter maszyn i urządzeń	<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie zamiłowań i uzdolnień technicznych, a ponadto uzdolnień manualnych, • posiadanie koordynacji sensomotorycznej, wyobraźni przestrzennej, • podzielność uwagi, • wysoki poziom spostrzegawczości, • zdolność koncentracji uwagi, 	<ul style="list-style-type: none"> • zaburzenia równowagi i świadomości, • zmiany anatomiczne i czynnościowe ograniczające sprawność rąk i palców, kręgosłupa, układu mięśniowego, obręczy barkowej, • znaczny stopień zaburzenia ruchliwości w stawach biodrowych, kolanowych

		<ul style="list-style-type: none"> • szybka orientacja i spostrzegawczość, • wytrwałość, cierpliwość, sumienność, • zamiłowanie do dokładnej pracy i porządku, • odporność na warunki środowiska pracy, • koordynacja zmysłowo-ruchowa 	<ul style="list-style-type: none"> • i skokowych, • wady wzroku dużego stopnia niepoddające się korekcji, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, • zaburzenia adaptacji wzroku do ciemności, • uszkodzenia narządu słuchu uniemożliwiające kontrolę słuchową pracy maszyny, • przewlekłe schorzenia układu oddechowego, • zaburzenia czucia, skłonność skóry do uczuleń
11.	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedzialność i zdyscyplinowanie, • dokładność przy wykonywaniu zadania, • wycucie proporcji, estetyki i piękna, • zręczność palców i rąk, • dobra koordynacja wzrokowo – ruchowa, • wyobraźnia przestrzenna, • zainteresowania i uzdolnienia techniczne, • samodzielność w podejmowaniu decyzji, • zmysł równowagi, • brak lęku wysokości, • umiejętność pracy w zespole, • komunikatywność 	<ul style="list-style-type: none"> • przewlekłe schorzenia układu krążenia i układu sercowo-naczyniowego, nadciśnienie tętnicze, • przewlekłe choroby układu oddechowego - schorzenia oskrzeli, dychawica oskrzelowa, przewlekłe choroby krtani, • cukrzyca, • wady wzroku i schorzenia oczu upośledzające ostrość wzroku oraz ograniczające pole widzenia - oczopląs, brak widzenia obuocznego, zaburzenia stereoskopii (dopuszczalna jest nadwzroczność małego stopnia nie wymagająca korekcji), • znacznego stopnia upośledzenie słuchu i przewlekłe stany zapalne uszu, • choroby centralnego i obwodowego układu nerwowego - padaczka, niedowłady kończyn, • choroby psychiczne; • zaburzenia równowagi i skłonności do omdleń, • lęk wysokości, • upośledzenie układu ruchu - ograniczenie sprawności dużych stawów, stany po amputacji kończyn, duże skrzywienie kręgosłupa,

			<p>znaczne płaskostopie, dyskopatia, choroby reumatoidalne,</p>
12.	Murarz – tynkarz	<ul style="list-style-type: none"> • zdolności manualne, • wyobraźnia przestrzenna, • zmysł estetyczny, • dokładność i cierpliwość, • umiejętność pracy zespołowej i podporządkowanie się poleceniom, • sprawność kończyn górnych i dolnych, • koordynacja wzrokowo - ruchowa 	<ul style="list-style-type: none"> • problemy zdrowotne z układem krążenia i oddechowym, • lęk wysokości, • lęk przestrzeni, • epilepsja, • zaburzenia równowagi, • zawroty głowy, • zaburzenia układu kostno - stawowego
13.	Pracownik obsługi hotelowej	<ul style="list-style-type: none"> • koordynacja wzrokowo-ruchowa, • wytrzymałość fizyczna, • percepcja kształtów, • spostrzegawczość, • dokładność, • umiejętność przechodzenia od jednej czynności do innej, • podzielność i koncentracja uwagi, szybkie tempo pracy, • refleks, • umiejętność podporządkowania się przełożonym, • odpowiedzialność, • komunikatywność, • zainteresowania techniczne, mechaniczne, zdolności manualne 	<ul style="list-style-type: none"> • słaba budowa ciała i niska wydolność fizyczna, • duże wady wzroku, niepoddające się korekcji szklami, • zaburzenia widzenia barw, • znaczny niedosłuch, • zaburzenia równowagi, • omdlenia, • zawroty głowy, • choroby układów: mięśniowego, kostno-stawowego, nerwowego, krążenia, moczowego, • wady serca, • ograniczenia sprawności ruchowej kończyn, • alergie i choroby skóry rąk, • nosicielstwo chorób zakaźnych, • cukrzyca, • reumatyzm, • zaburzenia zmysłu smaku, węchu i dotyku, • zaburzenia psychiczne, • uzależnienia
14.	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	<ul style="list-style-type: none"> • koordynacja wzrokowo – ruchowa, • wytrzymałość fizyczna, • percepcja kształtów, • spostrzegawczość, • dokładność, • umiejętność przechodzenia od jednej czynności do innej, • podzielność i koncentracja uwagi, • szybkie tempo pracy i refleks, • umiejętność podporządkowania się 	<ul style="list-style-type: none"> • słaba budowa ciała i niska wydolność fizyczna, • duże wady wzroku niepoddające się korekcji szklami optycznymi, • zaburzenia widzenia barw, • zaburzenia równowagi, omdlenia, • zawroty głowy, • choroby układów: mięśniowego, kostno – stawowego, nerwowego, krążenia, moczowego, • ograniczenia sprawności

		<ul style="list-style-type: none"> przełożonym, odpowiedzialność, komunikatywność 	<ul style="list-style-type: none"> ruchowej kończyn, wady serca, choroby nerek, skóry rak, reumatyzm, nosicielstwo chorób zakaźnych, zaburzenia psychiczne, zaburzenia zmysłu smaku, węchu i dotyku
15.	Pracownik pomocniczy gastronomii	<ul style="list-style-type: none"> koordynacja wzrokowo – ruchowa, wytrzymałość fizyczna, percepcja kształtów, spostrzegawczość, dokładność, umiejętność przechodzenia od jednej czynności do innej, podzielność i koncentracja uwagi, szybkie tempo pracy i refleks, umiejętność podporządkowania się przełożonym, odpowiedzialność, komunikatywność 	<ul style="list-style-type: none"> słaba budowa ciała i niska wydolność fizyczna, duże wady wzroku niepoddające się korekcji szklami optycznymi, zaburzenia widzenia barw, zaburzenia równowagi, omdlenia, zawroty głowy, choroby układów: mięśniowego, kostno – stawowego, nerwowego, krążenia, moczowego, ograniczenia sprawności ruchowej kończyn, wady serca, choroby nerek, skóry rak, reumatyzm, nosicielstwo chorób zakaźnych, zaburzenia psychiczne, zaburzenia zmysłu smaku, węchu i dotyku
16.	Sprzedawca	<ul style="list-style-type: none"> uczciwość, spostrzegawczość, komunikatywność, obowiązkowość, poczucie estetyki, kultura osobista, zrównoważenie emocjonalne, umiejętność pracy w zespole, dobry ogólny stan zdrowia, dobra prezencja, spokojny głos i wyraźny sposób mówienia, spostrzegawczość, akceptowanie usługowego charakteru pracy oraz chęć służenia pomocą nabywcy, ogólna inteligencja, poczucie estetyki 	<ul style="list-style-type: none"> słaba sprawność ruchowa i wytrzymałość fizyczna, niezrównoważenie emocjonalne, słaba pamięć, nosicielstwo chorób zakaźnych, choroby skóry rąk
17.	Ślusarz	<ul style="list-style-type: none"> zamiłowanie i uzdolnienia techniczne, manualne, zainteresowania techniczne, wyobrażenia przestrzenna, zdolność koncentracji 	<ul style="list-style-type: none"> zaburzenia równowagi i świadomości, zaburzenia psychiczne, sprawność fizyczna poniżej przeciętnej,

		<ul style="list-style-type: none"> uwagi, podzielność uwagi, szybkie reagowanie na bodźce zewnętrzne, samodzielność w działaniu, wytrwałość i cierpliwość w realizacji powierzonego dzieła, zamiłowanie do dokładnej pracy i porządku, koordynacja zmysłowo - ruchowa 	<ul style="list-style-type: none"> wady wzroku niepoddające się korekcji, brak widzenia obuocznego, żyłaki kończyn dolnych, zmiany anatomiczne i czynnościowe ograniczające sprawność rąk i palców
18.	Technik automatyk	<ul style="list-style-type: none"> skrupulatność, cierpliwość, pomysłowość, kreatywność, zainteresowania techniczne, łatwość wykonywania rysunku technicznego, dobra koordynacja wzrokowo - ruchowa, percepcja kształtów, koncentracja uwagi, wyobraźnia przestrzenna 	<ul style="list-style-type: none"> nie skorygowane szklami wady wzroku, brak widzenia obuocznego, znaczne zaburzenia widzenia barw, niedosłuch, choroby skóry rąk, schorzenia narządu ruchu (ograniczenia sprawności ruchowej rąk), omdlenia, zaburzenia równowagi, zawroty głowy, zaburzenia psychiczne
19.	Technik budownictwa	<ul style="list-style-type: none"> dokładność, cierpliwość oraz wyobraźnia przestrzenna podczas sporządzania i odczytywania rysunków i projektów, zdolności techniczno-matematyczne przy opracowywaniu dokumentacji technicznej, kreatywność oraz zdolności do koncepcyjnego myślenia, poczucie estetyki chęć do ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, opanowanie i rozwaga 	<ul style="list-style-type: none"> ogólny słaby stan zdrowia, brak odporności na niekorzystne warunki atmosferyczne, zaburzenia równowagi, napady drgawkowe choroby serca, skrzywienie kręgosłupa i płaskostopie
20.	Technik ekonomista	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowa koordynacja wzrokowo - ruchowa, umiejętność koncentracji i podzielności uwagi, pamięć wzrokowa, dokładność, elastyczność tempa pracy, umiejętność samokontroli, spostregawczość, dobra pamięć, umiejętność łatwego wypowiedzenia się zarówno w mowie jak i piśmie, uporządkowanie, komunikatywność, 	<ul style="list-style-type: none"> zaburzenia znacznego stopnia w obrębie narządów wzroku, słuch, układu nerwowego, oddechowego i zmysłu równowagi, znaczne ograniczenia sprawności ruchowej kończyn, zwłaszcza górnych, wady wymowy, zaburzenia psychiczne, uzależnienia

		<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeganie norm i przepisów prawnych w trakcie realizacji zadań, • uzdolnienia organizacyjne i administracyjne, • zainteresowanie takimi dziedzinami jak: ekonomia, prawo, informatyka 	
21.	Technik elektryk	<ul style="list-style-type: none"> • duża zręczność palców i sprawność rąk, • odpowiedzialność i dokładność, • zainteresowania matematyczne i fizyczne, • zainteresowania techniczne, • koordynacja sensomotoryczna, • podzielność uwagi, • wysoki poziom spostrzegawczości oraz wyobraźnia przestrzenna, • umiejętność pracy w zespole, • zdolność przewidywania konsekwencji własnych działań i decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> • wady wzroku nie dające się skorygować szklami optycznymi, • znaczny stopień zaburzenia ruchu, • przewlekłe schorzenia układu oddechowego, • zaburzenia zmysłu węchu, • skłonności skóry do uczuleń i pocenia, • cukrzyca, • omdlenia, • epilepsja i inne stany chorobowe przebiegające z utratą przytomności, • daltonizm, • choroby układu krwiotwórczego i krwionośnego (z uwagi na stały kontakt z urządzeniami pod napięciem)
22.	Technik fotografii i multimedii	<ul style="list-style-type: none"> • dobra ostrość wzroku i prawidłowe rozróżnianie barw, • techniczne i manualne, • dobra umiejętność obsługi komputera, • dokładność, • cierpliwość, • systematyczność, • dokładność, • dobra sprawność fizyczna, • gotowość samokształcenia (podnoszenia kwalifikacji zawodowych, nauka języków obcych) 	<ul style="list-style-type: none"> • skłonność do uczuleń skórnych oraz dróg oddechowych, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, • choroby układu oddechowego i nerwowego, • kalectwo uniemożliwiające wykonanie czynności manipulacyjnych, • zaburzenia równowagi i orientacji związane z przebywaniem w pomieszczeniach zamkniętych i zaciemnionych
23.	Technik geodeta	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność logicznego myślenia, • umiejętność zastosowania teorii w praktyce, • zdolności matematyczne i techniczne, • wyobraźnia przestrzenna, 	<ul style="list-style-type: none"> • daltonizm, • brak skoordynowania ruchowego i wzrokowego, • ograniczenie sprawności rąk i nóg, • lęk przestrzeni

		<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność planowania przestrzeni, • umiejętność posługiwania się rysunkiem technicznym, • zmysł praktyczny, • systematyczność, • skrupulatność, • sprawność fizyczna, • dobry wzrok, • samodzielność, • spostrzegawczość, • podzielność uwagi, 	
24.	Technik grafiki i poligrafii cyfrowej	<ul style="list-style-type: none"> • koordynacja wzrokowo-ruchowa, • świadomość konieczności ustawicznego samokształcenia, • koncentracja i podzielność uwagi, • spostrzegawczość, systematyczność, cierpliwość, dokładność, • poczucie estetyki, • przestrzeganie dyscypliny i porządku w miejscu pracy, • umiejętność współpracy w zespole, • zainteresowania techniczne, artystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wady wzroku nie poddające się korekcji, • wzmożona pobudliwość ruchowa, • zaburzenie świadomości, • potliwość rąk, • przewlekłe choroby skóry dłoni, • brak widzenia obuocznego
25.	Technik górnictwa podziemnego	<ul style="list-style-type: none"> • rozwinięta wyobraźnia przestrzenna, • szybka orientacja i spostrzegawczość, • zdyscyplinowanie i rozwaga, • szybka reakcja na bodźce zewnętrzne, • zdolność koncentracji i duża podzielność uwagi, • opanowanie, • szybkość podejmowania decyzji i działań, • umiejętność pracy w zespole, • umiejętność kierowania zespołem, • odporność psychofizyczna na trudne warunki środowiska pracy, • bardzo dobry stan zdrowia potwierdzony badaniami specjalistycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • słaby wzrok i słuch oraz słaba sprawność ruchowa, • zaburzenia równowagi i orientacji związane z przebywaniem w pomieszczeniach zamkniętych i zaciemnionych, • klaustrofobia, • choroby serca i układu krążenia, • astma, • reumatyzm
26.	Technik handlowiec	<ul style="list-style-type: none"> • duża aktywność i ekspresja werbalna, • wysokie poczucie odpowiedzialności i uczciwości, • umiejętność podejmowania 	<ul style="list-style-type: none"> • zaburzenia znacznego stopnia w obrębie narządów wzroku w tym widzenia barw, słuchu – utrudniające kontakt z otoczeniem,

		<ul style="list-style-type: none"> inicjatyw, przestrzeganie norm i przepisów prawnych związanych z realizacją zadań, spozstrzegawczość, wysoka kultura osobista, dobra prezencja, duża wrażliwość estetyczna, komunikatywność, uzdolnienia organizacyjne i administracyjne, zainteresowanie takimi dziedzinami jak: ekonomia, uzdolnienia w zakresie administrowania, organizacji, podejmowania działań marketingowych i mediacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> zaburzenia pracy układu nerwowego, oddechowego, krążenia, zmysłu równowagi, zaburzenia i ograniczenia sprawności ruchowej kończyn, wady wymowy, zaburzenia psychiczne, uzależnienia
27.	Technik hotelarstwa	<ul style="list-style-type: none"> ekspresja werbalna, dobra podzielność uwagi, pamięć wzrokowa i spostrzegawczość, umiejętność podejmowania inicjatyw, łatwość wypowiedzenia się i komunikatywność, szybki refleks, życzliwy stosunek do otoczenia, dyskrecja, wysoka kultura osobista i dobra prezencja, odporność emocjonalna, zainteresowania: ekonomiczne, prawne, administracyjne, kulturoznawcze, umiejętności: organizacyjne, negocjacyjne, marketingowe, uzdolnienia językowe 	<ul style="list-style-type: none"> niska wydolność fizyczna i słaba kondycja, wady wzroku nieskorygowane szklami optycznymi, w tym nierozróżnianie barw, zaburzenia równowagi, omdlenia, zawroty głowy, choroby układu ruchu, kostno-stawowego, nerwowego, cukrzyca, niedosłuch, schorzenia dermatologiczne w obrębie skóry rąk i alergię, nieustabilizowane wady i choroby układu krążenia, zaburzenia psychiczne, uzależnienia, wady wymowy
28.	Technik informatyk	<ul style="list-style-type: none"> zainteresowania elektroniką i techniką komputerową, zdolności do nauk ścisłych, dobra sprawność manualna, spozstrzegawczość, zdolność przewidywania skutków decyzji, dokładność i systematyczność, jasne i precyzyjne formułowanie myśli, dobra koncentracja uwagi, chęć ciągłego rozwoju i samokształcenia, podatność na innowacje 	<ul style="list-style-type: none"> wady wzroku nie poddające się korekcji, wzmożona pobudliwość ruchowa, zaburzenie równowagi i świadomości, potliwość rąk, przewlekłe choroby skóry dłoni, brak widzenia obuocznego, możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych, poruszających się na wózkach inwalidzkich na niektórych stanowiskach

			pracy przy czym stanowiska te muszą być odpowiednio wyposażone i przystosowane
29.	Technik logistyk	<ul style="list-style-type: none"> • koordynacja wzrokowo-ruchowa, • percepcja kształtów, • koncentracja i podzielność uwagi, • spostrzegawczość, refleks, • odporność na długotrwałe zmęczenie, • inicjatywa, • komunikatywność, • zainteresowania ekonomiczne i rachunkowe, • uzdolnienia w zakresie organizacji i negocjacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wady wzroku nieskoordynowane szklami, • brak widzenia obuocznego, • zaburzenia widzenia barw, • choroby uszu, niedosłuch, utrudniający kontakt z otoczeniem, • zaburzenia układu oddechowego, krążenia, kostno-stawowego, mięśniowego i ruchu, • zaburzenia równowagi, • wady serca, • choroby psychiczne, uzależnienia, cukrzyca
30.	Technik programista	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność analitycznego myślenia, • kreatywność, • koncentracja, • wyobraźnia, • dobra pamięć, • spostrzegawczość, • dokładność, • zdolność szybkiego uczenia się, • chęć poznawania nowych technologii IT 	<ul style="list-style-type: none"> • wada wzroku, której nie da się skorygować okularami
31.	Technik mechanik	<ul style="list-style-type: none"> • dokładność, systematyczność i rzetelność wykonania zadania, • spostrzegawczość, • umiejętność szybkiego przestawiania się z jednej czynności na drugą, • zainteresowania techniczne, • duża zdolność manualna rąk, • zdolność koncentracji i duża podzielność uwagi 	<ul style="list-style-type: none"> • nie skorygowane szklami wady wzroku, • słabo rozwinięty zmysł dotyku, • skłonność do uczuleń na smary, paliwa i płyny techniczne, • choroby kręgosłupa, reumatyzm, • zaburzenia równowagi
32.	Technik mechatronik	<ul style="list-style-type: none"> • dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa, • percepcja kształtów, • koncentracja uwagi, • dokładność, • spostrzegawczość, • zdolności manipulacyjne, • uzdolnienia planimetryczne, • zainteresowania techniczne i informatyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • nie skorygowane szklami wady wzroku, • brak widzenia obuocznego, • zaburzenia widzenia barw, • choroby oczu, • niedosłuch, • choroby skóry rąk, • wzmożona potliwość rąk,

			<ul style="list-style-type: none"> • schorzenia narządu ruchu, • ograniczenie sprawności rąk
33.	Technik organizacji turystyki	<ul style="list-style-type: none"> • ekspresja werbalna, • dobra podzielność uwagi, pamięć wzrokowa i spostrzegawczość, • umiejętność podejmowania inicjatyw i operatywność, • łatwość wypowiedania się i komunikatywność, • szybki refleks, • życzliwy stosunek do otoczenia, dyskrecja, • wysoka kultura osobista i dobra prezencja, • odporność emocjonalna, • wysokie poczucie odpowiedzialności, • zainteresowania: krajoznawcze, kulturoznawcze, administracyjne, • umiejętności: organizacyjne, negocjacyjne, pracy zespołowej, • uzdolnienia językowe 	<ul style="list-style-type: none"> • niska wydolność fizyczna i słaba kondycja, • lęk przestrzeni i wysokości, • wady wzroku nieskorygowane szklami optycznym, • brak widzenia obuocznego i zaburzenia widzenia barw, • zaburzenia równowagi, omdlenia, zawroty głowy, • choroby układu ruchu, kostno-stawowego, nerwowego, • cukrzyca, • niedosłuch, choroby narządu słuchu, • schorzenia dermatologiczne w obrębie skóry rąk i alergię, • nieustabilizowane wady i choroby układu krążenia, • zaburzenia psychiczne, uzależnienia, wady wymowy
34.	Technik reklamy	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność przechodzenia z jednej czynności do innej i szybkie tempo pracy, • wyobraźnia twórcza, • percepcja kształtu, • wrażliwość estetyczna, • kreatywność i abstrakcyjność myślenia, • łatwość i jasność wypowiedania się w mowie i piśmie, • samodzielność, cierpliwość, • zainteresowania takimi dziedzinami jak: socjologia, psychologia, ekonomia, • umiejętności organizacyjne, marketingowe, • uzdolnienia plastyczne i językowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wady wzroku niepoddające się skorygować szklami optycznymi, • daltonizm • brak odporności a stres, • słaba sprawność ruchowa, • nadpobudliwość, • omdlenia, zaburzenia równowagi i zawroty głowy, • zaburzenia psychiczne, • znaczne wady wymowy, • niewyrównywane wady serca, • choroby układów: oddechowego, kostno-stawowego, ruchu (zaburzenia sprawności rąk i palców), nerwowego
35.	Technik pojazdów samochodowych	<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie zamiłowań i uzdolnień technicznych, a ponadto uzdolnień manualnych, • zainteresowania techniczne, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak widzenia obuocznego, • zaburzenia równowagi i świadomości, • choroby narządu słuchu,

		<ul style="list-style-type: none"> • koordynacja zmysłowo-ruchowa, wyobrażenia przestrzenna, • podzielność uwagi, • szybka orientacja i spostrzegawczość, • zdolność koncentrowania uwagi, • odporność na warunki środowiska pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • choroby skóry, • nieprawidłowe widzenie barw, • przewlekłe choroby układu oddechowego i układu krążenia, • alergię na paliwa, smary, lakiery, płyny techniczne, • mała wytrzymałość fizyczna, • uzależnienia
36.	Technik transportu drogowego	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedzialność, • punktualność, • wytrwałość, • odporność na stres, • wytrzymałość na wysiłek, • dobry wzrok i umiejętność rozróżniania barw, • widzenie stereoskopowe, • dobry słuch, • dobre widzenie o zmierzchu, • koordynacja wzrokowo-słuchowa, • szybki refleks, • spostrzegawczość, • koncentracja i podzielność uwagi, • odporność emocjonalna, • samokontrola, • łatwość nawiązywania kontaktów 	<ul style="list-style-type: none"> • cukrzyca, • epilepsja, • daltonizm, • wady wzroku nie poddające się korekcie za pomocą szkieł optycznych, • wady słuchu, • choroby układu krążenia, • choroby ograniczające sprawność ruchową kończyn, • choroby psychiczne, • uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków o podobnym działaniu
37.	Technik transportu kolejowego	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobry stan zdrowia, • odporność fizyczna i psychiczna, • zrównoważenie emocjonalne, • zdolność koncentracji, cierpliwość, • rozwaga i opanowanie, • odpowiedzialność, • obowiązkowość 	<ul style="list-style-type: none"> • schorzenia ograniczające sprawność fizyczną, • wady wzroku, słuchu, • wady postawy, • zaburzenia o charakterze psychicznym
38.	Technik usług fryzjerskich	<ul style="list-style-type: none"> • koordynacja wzrokowo-ruchowa, • percepcja kształtów, • wytrzymałość fizyczna, • zręczność i szybkie tempo ruchów, refleks, • koncentracja i podzielność uwagi, • spostrzegawczość, • zamiłowanie do porządku na stanowisku pracy, • dbałość o higienę, • życzliwość, uprzejmość, kultura osobista, • komunikatywność, jasność, łatwość wypowiedzania się, • zdolność do ciągłego 	<ul style="list-style-type: none"> • niski wzrost, • słaba budowa ciała i niska wydolność fizyczna, • nieskorygowane szklami wady wzroku, • zaburzenia widzenia barw, • choroby uszu, niedosłuch, • zaburzenia równowagi, zawroty głowy i omdlenia, • choroby układów: nerwowego, krążenia (wady serca, żyłki kończyn dolnych), oddechowego, kostno – stawowego, mięśniowego,

		<p>uczenia się i podnoszenia kwalifikacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie fryzjerskimi trendami mody i przemysłu kosmetycznego, • zdolności manualne i manipulacyjne, • zdolności twórcze i projektowania, • umiejętności administracyjne, organizacyjne i marketingowe • wzrost powyżej 150 cm 	<p>ruchu (zaburzenia sprawności kończyn, zwłaszcza rąk i palców, płaskostopie),</p> <ul style="list-style-type: none"> • cukrzyca, • alergie na odczynniki chemiczne, • choroby skóry rąk, • nadmierna potliwość rąk, • nosicielstwo chorób zakaźnych, • zaburzenia zmysłu dotyku, zaburzenia psychiki, uzależnienia i wady wymowy
39.	Technik żywienia i usług gastronomicznych	<ul style="list-style-type: none"> • dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa, • refleks, • koncentracja i podzielności uwagi, • systematyczność, • spostrzegawczość, • poczucie odpowiedzialności za stan zdrowia konsumentów i bezpieczeństwa pracowników, • wrażliwość estetyczna i smakowa 	<ul style="list-style-type: none"> • nosicielstwo chorób zakaźnych, • zmiany chorobowe skóry rąk, • alergie, • niska wydolność fizyczna, • zaburzenia zmysłu smaku, powonienia i dotyku, • choroby układu krążenia, żylaki